

Організатор українського національного життя нашого міста

Ведучий рубрики **Микола МАНЬКО**, директор Державного історико-культурного заповідника м. Острога

Дев'яносто п'ять років тому – 2 червня 1927 р. – після безуспішної хірургічної операції у Варшаві на 55 році життя помер **Микола Степанович Шугаєвський** – провідна постать українського національного життя нашого міста 1920-і рр. Парламентарі від українців Острожчини тих років – **Левко Маркович, Сергій Козицький** – більшість часу проводили або в столиці, або на селі, де мали постійний осідок чи в роз'їздах по виборчих округах. Тож громадська і культурна праця українців міста Острога концентрувалася в постаті природженого організатора й людини різносторонніх обдарувань, яким був М. Шугаєвський.

Він народився 1 жовтня 1872 р. на Полтавщині. Отже, восени острожанам належить гідно відзначити 150-річчя з дня народження Миколи Шугаєвського і зробити можливе для увічнення його пам'яті. В уряді Української Народної Республіки він очолював департамент дошкільного виховання і позашкільної освіти Міністерства народної освіти. Після поразки української державності М. Шугаєвський обирає постійним місцем проживання наш прикордонний Острог. Він оселився на вулиці Шевченка в будинку Балюків, працював учителем музики приватної російської гімназії, а після дозволу польської влади на відкриття української загальної семирічної школи викладав у ній, крім музики, українську мову, літературу та історію.

Водночас М. Шугаєвський став

чільним діячем Українського товариства «Просвіта» в Острозі, що охоплювало своєю діяльністю весь Острозький (пізніше – Здолбунівський) повіт, керував драматичним гуртком, дорослим і дитячим хоровими колективами «Просвіти». Плідно працював він і в галузі дитячої драматургії. Уже після смерті М. Шугаєвського у книжковій серії «Діточа бібліотека» Львівського видавництва «Світ дитини» побачили світ три музично-драматичні твори його авторства – «Живі ляльки», «Дід Мороз», «Весела сопілка».

Одна з цих п'єс була перевидана після Другої світової війни за океаном.

Кілька років тому у фонди Державного історико-культурного заповідника Острога було придбано книжку М. Шугаєвського «Живі ляльки» («Фантастична казка-п'єса в 4-х відслонах, зі співами й танцями»),

присвячену національному вихованню української дитини. Це львівське видання 1929 р. ілюстрував класик українського образотворчого мистецтва **Антін Манастирський**.

Крім просвітянської діяльності, М. Шугаєвський брав активну участь у підтримці українських виборчих списків до польського сейму й сенату, представляв Острог на Луцькому православному цер-

ковному з'їзді українців Волині та Полісся. За даними польської державної поліції, він співпрацював з українським підпіллям і представляв у нашому регіоні Українську Військову Організацію полковника **Євгена Коновальця**. Смерть підозрюваного перервала розпочату поліційну розшукову розробку в цьому напрямі.

Червневі похорони 1927 р. перевезеного з Варшави в Острог праху Миколи Шугаєвського стали однією з найбільших маніфестацій української громадськості нашого краю тих часів. Похоронну процесію на вулиці Бельмаж супроводжували чисельні просвітянські хори з навколишніх сіл. Через рік на могилі визначного національного діяча на кошти острозької інтелігенції було встановлено високий пам'ятник-піраміду, який, на щастя, пережив війни й окупації. ■